

II

(Nelegislatīvi akti)

REGULAS

KOMISIJAS REGULA (ES) Nr. 774/2010

(2010. gada 2. septembris),

ar ko nosaka pamatnostādnes par pārvades sistēmu operatoru savstarpējām kompensācijām un kopējo regulatīvo pieeju pārvades maksu noteikšanai

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1228/2003 (2003. gada 26 jūnijs) par nosacījumiem attiecībā uz pieeju tīklam elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībā⁽¹⁾ un jo īpaši tā 8. panta 1. punktu,

tā kā:

(1) Regulā (EK) Nr. 1228/2003 paredzēts izveidot mehānismu kompensācijām starp pārvades sistēmu operatoriem. Saskaņā ar minēto regulu Komisijai jānosaka pamatnostādnes, kurās precizē, kāda procedūra un metodika jāizmanto kompensācijas mehānismā starp pārvades sistēmu operatoriem, kā arī atbilstoši noteikumi, lai pakāpeniski harmonizētu maksu noteikšanu saskaņā ar nacionālajām tarifu sistēmām.

(2) Kopš tika atzīts, ka kompensācijas mehānisms starp pārvades sistēmu operatoriem ir vajadzīgs, gūta vērtīga pieredze, jo īpaši no pārvades sistēmu operatoru brīvprātīgiem mehānismiem. Taču pārvades sistēmu operatoriem vienoties par šādiem brīvprātīgiem mehānismiem kļūst arvien sarežģītāk.

(3) Pieņemot saistošas pamatnostādnes, ar kurām izveido kompensācijas mehānismu starp pārvades sistēmu operatoriem, vajadzētu rasties stabilam pamatam pārvades sistēmu operatoru kompensācijas mehānisma darbībai un godīgai kompensācijai pārvades sistēmu operatoriem par izmaksām, kas rodas no elektroenerģijas pārrobežu plūsmām to tīklos.

(4) Pārvades sistēmu operatoriem no trešām valstīm vai no teritorijām, kas ar Eiropas Savienību noslēgušas nolīgumus, ar kuriem pieņem un piemēro Eiropas Savienības elektroenerģijas jomas tiesību aktus, jābūt tiesīgiem piedalīties pārvades sistēmu operatoru kompensācijas mehānismā līdzvērtīgi dalībvalstu pārvades sistēmu operatoriem.

(5) Pārvades sistēmu operatoriem no trešām valstīm, kas ar Eiropas Savienību nav noslēgušas nolīgumus, ar kuriem pieņem un piemēro Eiropas Savienības elektroenerģijas jomas tiesību aktus, jānodrošina iespēja noslēgt daudzpusējus nolīgumus ar pārvades sistēmu operatoriem dalībvalstīs, lai visas puses varētu saņemt taisnīgu un līdzvērtīgu kompensāciju par izmaksām, kas rodas no pārrobežu elektroenerģijas plūsmu pārvades to tīklos.

(6) Pārvades sistēmu operatoriem jākompensē enerģijas zudumi, ka rodas, pārvadot pārrobežu elektroenerģijas plūsmas to tīklos. Šādas kompensācijas pamatā jābūt aprēķinam, kādi zudumi rastos gadījumā, kad šāds elektroenerģijas tranzīts nenotiktu.

(7) Lai kompensētu pārvades sistēmu operatoriem izmaksas par to tīklu izmantošanu pārrobežu elektroenerģijas plūsmām, jāizveido fonds. Fonda vērtības pamatā jābūt Eiropas Savienības mēroga aprēķinam par ilgtermiņa vidējām papildizmaksām, kas rodas, izmantojot tīklus pārrobežu elektroenerģijas plūsmām.

(8) Trešo valstu pārvades sistēmu operatoriem jāsedz tādas pašas izmaksas par Eiropas Savienības pārvades sistēmu izmantošanu kā dalībvalstu pārvades sistēmu operatoriem.

(9) Dažādās maksas, ko elektroenerģijas ražotāji maksā par piekļuvi pārvades sistēmai, nedrīkst likt šķēršļus iekšējam

⁽¹⁾ OV L 176, 15.7.2003., 1. lpp.

tirgum. Tāpēc vidējās maksas par piekļuvi tīkliem dalībvalstīs jāsauglabā tādās robežās, kas ļauj panākt harmonizācijas priekšrocību izmantošanu.

- (10) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar atzinumu, ko sniegusi ar Regulas (EK) Nr. 1228/2003 13. pantu izveidotā komiteja,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Pārvades sistēmu operatori, pamatojoties uz pielikuma A daļā noteiktajām pamatnostādnēm, saņem kompensāciju par

izmaksām, kas rodas no to tīklu izmantošanas pārrobežu elektroenerģijas plūsmām.

2. pants

Tīkla operatori, piemērojot maksas par piekļuvi pārvades sistēmai, ievēro pielikuma B daļā izklāstītās pamatnostādnēs.

3. pants

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Šīs regulas spēkā esības termiņš beidzas 2011. gada 2. martā.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2010. gada 2. septembrī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētājs
José Manuel BARROSO

PIELIKUMS

A DAĻA

PAMATNOSTĀDNES KOMPENSĀCIJAS MEHĀNISMA IZVEIDEI STARP PĀRVADES SISTĒMU OPERATORIEM**1. Vispārīgi noteikumi**

1.1. Pārvades sistēmu operatoru kompensācijas (*Inter-Transmission System Operator Compensation* jeb *ITC*) mehānisms paredz kompensēt izmaksas, kas rodas, tīklus izmantojot pārrobežu elektroenerģijas plūsmai, tostarp nodrošinot pārrobežu piekļuvi savstarpēji savienotai sistēmai.

1.2. Pārvades sistēmu operatori izveido *ITC* fondu, lai kompensētu pārvades sistēmu operatoriem izmaksas, kas rodas, to tīklus izmantojot pārrobežu elektroenerģijas plūsmām.

ITC fonds ir paredzēts, lai kompensētu:

1) izmaksas, ko veido zudumi, kuri rodas nacionālajās pārvades sistēmās, izmantojot tīklu pārrobežu elektroenerģijas plūsmām; un

2) izmaksas, ko veido infrastruktūras pieejamības nodrošināšana pārrobežu elektroenerģijas plūsmām.

1.3. Iemaksas *ITC* fondā aprēķina saskaņā ar 6. punktu.

Izmaksas no *ITC* fonda aprēķina saskaņā ar 4. punktu un 5. punktu.

Par visu ar *ITC* saistīto maksājumu iekasēšanas un izmaksas kārtības izveidi, kā arī par maksājumu termiņu noteikšanu atbild pārvades sistēmu operatori. Visas iemaksas un izmaksas veic pēc iespējas ātrāk un vēlākais sešu mēnešu laikā pēc tā perioda beigām, uz ko tās attiecas.

1.4. Eiropas Elektroenerģijas un gāzes regulatoru grupa (*EREG*), kas izveidota ar Komisijas Lēmumu 2003/796/EK ⁽¹⁾, katru gadu ziņo Komisijai par *ITC* mehānisma īstenošanu un *ITC* fonda pārvaldi.

Pārvades sistēmu operatori, veicot šo uzdevumu, sadarbojas ar *EREG* un sniedz *EREG* un Komisijai visu šajā nolūkā vajadzīgo informāciju.

1.5. Elektroenerģijas tranzītu aprēķina parasti par stundu, ņemot zemāko absolūto elektroenerģijas importa daudzumu un absolūto elektroenerģijas eksporta daudzumu starpsavienojumos starp nacionālajām pārvades sistēmām.

Lai aprēķinātu elektroenerģijas tranzītu, importa daudzumu un eksporta daudzumu katrā starpsavienojumā starp nacionālajām pārvades sistēmām samazina proporcionāli tās jaudas daļai, kas nav piešķirta atbilstīgi Regulas (EK) Nr. 1228/2003 pielikumā izklāstīto sastrēgumu pārvaldības pamatnostādņu 2. punktam.

Neatkarīgi no šā punkta otrās daļas noteikumiem elektroenerģijas tranzīta aprēķinos ietver elektroenerģijas importu un eksportu starpsavienojumos ar trešām valstīm, uz kurām attiecas 7.1. punkta noteikumi.

1.6. Šajā pielikuma daļā tirā elektroenerģijas plūsma ir absolūtā vērtība starpībai starp kopējo elektroenerģijas eksportu no attiecīgās nacionālās pārvades sistēmas uz valstīm, kuru PSO piedalās *ITC* mehānismā, un kopējo elektroenerģijas importu no valstīm, kuru PSO piedalās *ITC* mehānismā, uz to pašu pārvades sistēmu.

⁽¹⁾ OV L 296, 14.11.2003., 34. lpp.

ITC mehānisma dalībniekiem, kam ir kopēja robeža vismaz ar vienu trešo valsti, uz kuru attiecas 7.1. punkta noteikumi, tīrās plūsmas aprēķiniem piemēro šādu korekciju:

- 1) ja elektroenerģijas kopējais eksports uz valstīm, kuru PSO piedalās *ITC* mehānismā, ir lielāks par elektroenerģijas kopējo importu no valstīm, kuru PSO piedalās *ITC* mehānismā, tīrās plūsmas samazina par zemāko no šādām vērtībām:
 - a) tīrās importa plūsmas no šīm trešām valstīm; vai
 - b) tīrās eksporta plūsmas uz valstīm, kuru pārvades sistēmas operatori piedalās *ITC* mehānismā;
- 2) ja elektroenerģijas kopējais imports no valstīm, kuru PSO piedalās *ITC* mehānismā, ir lielāks par elektroenerģijas kopējo eksportu uz valstīm, kuru PSO piedalās *ITC* mehānismā, tīrās plūsmas samazina par zemāko no šādām vērtībām:
 - a) tīrās eksporta plūsmas no šīm trešām valstīm; vai
 - b) tīrās importa plūsmas no valstīm, kuru pārvades sistēmas operatori piedalās *ITC* mehānismā.

1.7. Šajā pielikumā slodze ir kopējais elektroenerģijas daudzums, kas no nacionālajām pārvades sistēmām tiek novadīts pieslēgtajās sadales sistēmās, pie pārvades sistēmai pieslēgtajiem patērētājiem un elektroenerģijas ražotājiem patēriņam elektroenerģijas ražošanā.

2. Līdzdalība *ITC* mehānismā

- 2.1. Visi regulatori (pārvaldes iestādes) nodrošina, lai to kompetencē ietilpstošie pārvades sistēmu operatori piedalītos *ITC* mehānismā un lai nekādas papildu maksas par tīklu izmantošanu pārrobežu elektroenerģijas plūsmām netiktu ietvertas maksās, ko pārvades sistēmu operatori iekasē par piekļuvi tīkliem.
- 2.2. *ITC* mehānismā var piedalīties pārvades sistēmu operatori no trešām valstīm, kas ar Eiropas Savienību noslēgušas nolīgumus, ar kuriem pieņem un piemēro Eiropas Savienības elektroenerģijas jomas tiesību aktus.

Jo īpaši *ITC* mehānismā var piedalīties pārvades sistēmu operatori, kas darbojas Enerģētikas kopienas līguma⁽¹⁾ 9. pantā noteiktajās teritorijās.

Pārvades sistēmu operatori no trešām valstīm, kas piedalās *ITC* mehānismā, kā dalībnieki ir līdzvērtīgi dalībvalstu pārvades sistēmu operatoriem.

3. Daudzpusēji nolīgumi

- 3.1. Pārvades sistēmu operatori saistībā ar kompensāciju par izmaksām, kas rodas, tīklus izmantojot pārrobežu elektroenerģijas plūsmām, var slēgt daudzpusējus nolīgumus starp pārvades sistēmu operatoriem, kuri piedalās *ITC* mehānismā, un pārvades sistēmu operatoriem no trešām valstīm, kas ar Eiropas Savienību nav noslēgušas nolīgumus, ar kuriem pieņem un piemēro Eiropas Savienības elektroenerģijas jomas tiesību aktus, un kas 2009. gada 16. decembrī parakstīja brīvprātīgu vienošanos starp pārvades sistēmu operatoriem par pārvades sistēmu operatoru savstarpējo kompensāciju.
- 3.2. Šādu daudzpusēju nolīgumu mērķis ir panākt, lai trešo valstu pārvades sistēmu operatoriem tiktu piemēroti līdzvērtīgi noteikumi kā pārvades sistēmu operatoriem no valsts, kas piedalās *ITC* mehānismā.
- 3.3. Vajadzības gadījumā šādos daudzpusējos nolīgumos var ieteikt atbilstīgi koriģēt kopējo kompensāciju, lai atlīdzinātu infrastruktūras pieejamības nodrošināšanu pārrobežu elektroenerģijas plūsmām, ko nosaka atbilstoši 5. punktam. Visas šāda veida korekcijas apstiprina Komisija.
- 3.4. Trešo valstu pārvades sistēmu operatoriem nedrīkst piemērot labvēlīgākus noteikumus nekā pārvades sistēmu operatoriem, kas piedalās *ITC* mehānismā.

⁽¹⁾ OV L 198, 20.7.2006., 18. lpp.

3.5. Visus minētos daudzpusējos nolīgumus iesniedz Komisijai, kas sniedz atzinumu, vai daudzpusējā nolīguma darbība sekmē iekšējā elektroenerģijas tirgus izveidi un funkcionēšanu un pārrobežu tirdzniecību. Komisija atzinumā jo īpaši norāda, vai:

1) nolīgums attiecas tikai uz kompensāciju starp pārvades sistēmu operatoriem attiecībā uz izmaksām, kas rodas, izmantojot tīklu pārrobežu elektroenerģijas plūsmām;

2) ir ievērotas 3.2. un 3.4. punkta prasības.

3.6. Gatavojot 3.5. punktā minēto atzinumu, Komisija apspriežas ar visām dalībvalstīm, jo īpaši ņemot vērā to dalībvalstu viedokli, kam ir kopēja robeža ar attiecīgo trešo valsti.

4. Kompensācija par zudumiem

4.1. Kompensāciju par zudumiem, kas rodas nacionālajās pārvades sistēmās, tīklus izmantojot pārrobežu elektroenerģijas plūsmām, aprēķina atsevišķi no kompensācijas par izmaksām, kas rodas saistībā ar infrastruktūras pieejamības nodrošināšanu pārrobežu elektroenerģijas plūsmām.

4.2. Nacionālajā pārvades sistēmā radušos zudumus nosaka, aprēķinot starpību starp:

1) zudumiem, kas faktiski attiecīgajā periodā radušies pārvades sistēmā; un

2) zudumiem pārvades sistēmā, kas pēc aprēķiniem attiecīgajā periodā būtu radušies sistēmā, ja nenotiktu elektroenerģijas tranzīts.

4.3. Par 4.2. punktā minētajiem aprēķiniem atbild pārvades sistēmu operatori un pienācīgā formātā publicē aprēķinus un aprēķina metodi. Aprēķinu var atvasināt no aplēsēm par vairākiem laika brīžiem attiecīgajā periodā.

4.4. Zudumus nacionālajā pārvades sistēmā, kas rodas, tīklus izmantojot pārrobežu elektroenerģijas plūsmām, aprēķina pēc tādas pašas kārtības, kādu regulatīvā iestāde apstiprinājusi attiecībā uz visiem zudumiem nacionālajās pārvades sistēmās. ERGEG pārbauda kritērijus, ko izmanto, lai novērtētu zudumus valsts līmenī, un īpašu uzmanību pievērš tam, lai zudumu novērtēšana būtu taisnīga un nediskriminējoša.

Ja attiecīgā regulatīvā iestāde nav apstiprinājusi kārtību, kā aprēķina zudumus laika periodam, uz kuru attiecas ITC mehānisms, zudumu vērtību ITC mehānismā nosaka pēc aprēķiniem, ko pārskata visi pārvades sistēmu operatori.

5. Kompensācija par infrastruktūras nodrošināšanu pārrobežu elektroenerģijas plūsmām

5.1. Pārrobežu infrastruktūras kompensācijas summu gadā proporcionāli sadala starp pārvades sistēmu operatoriem, kuri atbild par nacionālajām pārvades sistēmām, kā kompensāciju par izmaksām, kas rodas, nodrošinot infrastruktūras pieejamību pārrobežu elektroenerģijas plūsmām.

5.2. Ikgadējo pārrobežu infrastruktūras kompensācijas summu proporcionāli sadala starp pārvades sistēmu operatoriem, kuri atbild par nacionālajām pārvades sistēmām, samērā ar:

1) tranzīta koeficientu, kas izsaka attiecīgās nacionālās pārvades sistēmas tranzīta daļu visu nacionālo pārvades sistēmu kopējā tranzītā;

2) slodzes koeficientu, kas izsaka elektroenerģijas tranzīta kvadrātu kā attiecīgās nacionālās pārvades sistēmas slodzes plus tranzīta daļu attiecībā pret elektroenerģijas tranzīta kvadrātu kā visu nacionālo pārvades sistēmu slodzes plus tranzīta daļu.

Tranzīta koeficienta svēruma ir 75 %, bet slodzes koeficienta svēruma ir 25 %.

5.3. Pārrobežu infrastruktūras kompensācijas summa ir EUR 100 000 000 gadā.

6. Iemaksas ITC fondā

6.1. Pārvades sistēmu operatoru iemaksas ITC fondā ir proporcionāli atkarīgas no to tīro plūsmu absolūtās vērtības, kas ieplūst to nacionālajā pārvades sistēmā un izplūst no tās, izsakot to kā daļu no to tīro plūsmu absolūtās vērtības summas, kas ieplūst visās nacionālajās pārvades sistēmās un izplūst no tām.

7. Pārvades sistēmas izmantošanas maksa par trešo valstu elektroenerģijas importu un eksportu

7.1. Pārvades sistēmas izmantošanas maksu iekasē par visu plānoto trešo valstu elektroenerģijas importu un eksportu, ja:

- 1) attiecīgā valsts ar Eiropas Savienību nav noslēgusi nolīgumu, ar kuru pieņem un piemēro Eiropas Savienības elektroenerģijas jomas tiesību aktus; vai
- 2) pārvades sistēmas operators, kas atbild par sistēmu, no kuras importē elektroenerģiju vai uz kuru eksportē elektroenerģiju, nav noslēdzis 3. punktā minēto daudzpusējo nolīgumu.

Maksu nosaka euro par megavatstundu.

7.2. Katrs ITC mehānisma dalībnieks iekasē pārvades sistēmas izmantošanas maksu par plānotu elektroenerģijas importu un eksportu starp nacionālo pārvades sistēmu un trešās valsts pārvades sistēmu.

7.3. Pārvades sistēmas izmantošanas maksu katram gadam pirms perioda sākuma aprēķina pārvades sistēmu operatori. Tā atbilst līdzdalīgās valsts pārvades sistēmu operatoru aplēstajai iemaksai ITC fondā par megavatstundu, pamatojoties uz prognozētajām pārrobežu elektroenerģijas plūsmām attiecīgajā gadā.

B DAĻA**PAMATNOSTĀDNES PAR KOPĒJO REGULATĪVO PIEEJU PĀRVADES MAKSU NOTEIKŠANĀ**

1. Vidējās pārvades maksas gadā, ko maksā ražotāji katrā dalībvalstī, nepārsniedz 3. punktā noteiktās robežas.
2. Vidējās pārvades maksas gadā, ko maksā ražotāji, ir kopējās pārvades maksas gadā, ko maksā ražotāji, dalītas ar kopējo uzskaitīto enerģiju, ko ražotāji gadā ievada dalībvalsts pārvades sistēmā.

3. punktā izklāstītajā aprēķinā par pārvades maksu neiekļauj:

- 1) ražotāju maksas par fiziskiem aktīviem, kas nepieciešami savienojumam ar sistēmu vai sistēmas modernizācijai;
- 2) ražotāju maksas saistībā ar papildpakalpojumiem;
- 3) īpašas sistēmas zudumu maksas, ko maksā ražotāji.

3. Vidējās pārvades maksas vērtība gadā, ko maksā ražotāji, ir no 0 līdz 0,5 EUR/MWh, izņemot tās, ko piemēro Dānijā, Zviedrijā, Somijā, Rumānijā, Īrijā, Lielbritānijā un Ziemeļīrijā.

Vidējās pārvades maksas vērtība gadā, ko maksā ražotāji Dānijā, Zviedrijā un Somijā, ir no 0 līdz 1,2 EUR/MWh.

Vidējās pārvades maksas vērtība gadā, ko maksā ražotāji Īrijā, Lielbritānijā un Ziemeļīrijā, ir no 0 līdz 2,5 EUR/MWh un Rumānijā no 0 līdz 2,0 EUR/MWh.